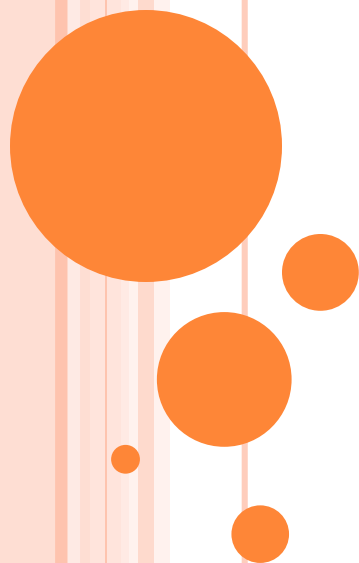

ZDRAVÍ A NEMOC

Mgr. Jaroslava Soukupová
2026

ZDRAVÍ

- = stav úplné tělesné, duševní a sociální pohody (blaha) - dle SZO (WHO)
- Stav umožňující člověku uspokojovat všechny jeho tělesné, duševní a společenské potřeby (potřeby biologické, psychické a sociální)
- Není to pouze nepřítomnost choroby či poruchy funkce organismu

NEMOC

- = porucha rovnováhy vnitřního a vnějšího prostředí organismu
- porucha celistvosti (integrity) součástí organismu
- porušena stavba či funkce nebo více orgánů
- Vývoj jedince ovlivňován řadou vnitřních a vnějších faktorů

PREVENCE

Cílem politiky státu je zdraví občanů udržet, pomáhat k jeho zlepšení.

PREVENCE (profylaxe) = soubor opatření předcházející zdravotním problémům, upevňující stávající zdraví

PREVENCE

- PRIMÁRNÍ – zaměřena na zdravotní rizika onemocnění a skupiny ohrožených lidí (výchova obyvatel, opatření na předcházení)
- SEKUNDÁRNÍ – rozpoznání časných stádií nemoci a včasné zahájení léčby
- TERCIÁLNÍ – léčebná opatření, která zabrání komplikacím a následnému poškození organismu

PŘÍČINY NEMOCI

- ETIOLOGIE – proces, kdy nemoc vzniká jako důsledek poškození organismu vyvolávající příčinou
 - etiologie infekční, nádorová, metabolická,...
- PATOGENEZE – reakce organismu na poškození
 - hlavním podkladem pro vznik příznaků onemocnění

PŘÍČINY NEMOCI

- Porušena rovnováha organismu – nastupují regulační mechanismy organismu (úspěšnost závisí na celkovém stavu organismu, na intenzitě faktorů)

PŘÍČINY NEMOCI (faktory)

- Negativní působení ZEVNÍHO prostředí
 - Vlivy fyzikální a klimatické (záření, teplo, chlad..)
 - Chemické vlivy (toxické sloučeniny, těžké kovy,...)
 - Vlivy spojené s nesprávnou příčinou (obezita, podvýživa, omamné látky, alkohol, kouření,...)
 - mikroorganismy
 - Vnitřní faktory – dědičnost, pohlaví, vývojové fáze člověka (dítě, dospělý,...)
-

PŘÍČINY NEMOCI

- Narušení rovnováhy – nesprávná odpověď organismu
 - **Reakce nedostatečná** (např. méně protilátek)
 - **Reakce mylná** – tvorba protilátek proti vlastním buňkám = autoimunitní či autoagresivní onemocnění

Autoimunitní mechanismy – vznik řady chorob (střevní záněty, onem. žláz s vnitřní sekrecí, revmatologická onem....)

- **Reakce nadměrná** – projev jako alergie (astma, ekzém, kopřivka...)

PŘÍČINY NEMOCI

- Těsný vztah mezi somatikou (tělesnem) a psychikou – psychogenní příčiny chorob
 - Psychosomatická onemocnění

PRŮBĚH NEMOCI

- AKUTNÍ (náhlý, rychlý) – příznaky vznikají rychle , výrazný charakter
- CHRONICKÝ (pozvolný) – obtíže vznikají pomalu, příznaky nevýrazné, trvalý charakter
- KOMPLIKACE = nežádoucí nebo neočekávané stavy, ke kterým může dojít v průběhu nějakého onemocnění, poranění nebo některých typů léčby

PRŮBĚH NEMOCI

KOMPENZACE – stav zmírnění nemoci, kdy nemocný může vést život blížící se životu zdravého člověka

DEKOMPENZACE – zhoršení průběhu, stavu nemoci, vystupňování příznaků

PRŮBĚH NEMOCI

REMISE – zmírnění či vymizení příznaků v průběhu nemoci

RELAPS – znovuobjevení příznaků v průběhu nemoci

RECIDIVA – vzplanutí příznaků po vyléčení nemoci

PRŮBĚH NEMOCI

- Nemoc probíhá v několika časových úsecích = stádia či období nemoci
 1. LATENCE = doba od vzniku poruch do objevu prvních příznaků
 - u infekčních onemocnění = INKUBACE
 2. PRODROMY = neurčité, nespecifické příznaky, mohou se vztahovat k řadě onem. (bolest hlavy, únava, zvýšená TT...)
 3. Stádium MANIFESTACE – období s jasnými příznaky onem.
 4. Stádium REKONVALESCENCE – ústup nemoci a postupné uzdravování se (úplné uzdravení či přechod do chronického stádia či smrt)
-

DIAGNÓZA

- Pojem z řečtiny = určení, vymezení, stanovení, rozpoznání choroby a její pojmenování
- LÉKAŘSKÁ DIAGNÓZA
 - Předpokladem správné léčby
 - Vychází ze základních příznaků onemocnění a posouzení okolností, které s nimi souvisí
 - Vyšetřování pacienta (vyšetřovací metody)
 - Pojmenování choroby + číselné kódy mezinárodní klasifikace nemocí
 - Stanovena na základě:
 - Anamnézy, vyšetření nem., pozorování průběhu nemoci...
 - zhodnocení faktů, naléhavosti řešení

DIAGNÓZA

○ OŠETŘOVATELSKÁ DIAGNÓZA

- Součástí ošetrovatelského procesu, pro uskutečňování individualizované ošetrovatelské péče
- Je výsledkem zpracování informací o nemocném
- Identifikování potřeb nemocného
- PROBLÉM + PŘÍČINA

PROGNÓZA

= předpověď , odhad vývoje i zakončení nemoci

- PŘÍZNIVÁ prognóza = předpoklad úspěšného vyléčení nemoci
- NEJISTÁ prognóza = úspěch léčby není zcela jednoznačný
- INFAUSTNÍ (prognosticky nepříznivá) = nespěje k uzdravení, ohrožuje pac. život

TERAPIE = LÉČBA

○ Režimová opatření

- Úprava životního stylu, potlačení rizikových faktorů
- Edukace – poučení pacienta
- Dietní opatření

○ Farmakologická terapie

- Užívání léků
- Znát lékové skupiny, účinky, indikace (důvod podání léku) a kontraindikace (důvod nepodání léku) podání

○ Chirurgická terapie

- Léčba operací

LÉČBA

= TERAPIE, kúra, kurýrování

= souhrnný název pro soubor opatření prováděných s cílem ovlivnit průběh onemocnění

Cíle:

- Plné uzdravení
- Odstranění většího zla (zbavit nem. onemocnění i za cenu poškození)
- Potlačení nemoci
- Zmírnění nemoci
- Zmírnění utrpení

TERAPIE – PŘI ZNALOSTI MECHANISMU VZNIKU

- KAUZÁLNÍ – působí přímo na původce, příčinu choroby, se záměrem ho zničit
- PATOGENETICKÁ – působí na řetězec rozvoje nemoci, brání jejímu rozvoji
- SYMPTOMATICKÁ – mírní příznaky (symptomy) nemoci
- PODPŮRNÁ – nepůsobí přímo na nemoc, ani příznaky, podporuje ale nem., pomáhá mu snášet obtíže

TERAPIE – SE TECHNICKY DĚLÍ NA:

- KONZERVATIVNÍ – nezasahuje se do tělesné integrity nem.
 - farmakoterapie (léčba léky)
 - psychoterapie (léčba psychiky)
 - fyzikální terapie (užití fyzikálních faktorů)
 - elektroterapie, termoterapie, radioterapie aj.
- CHIRURGICKÁ – zásah do tělesné integrity pac.
 - radikální – chirurgický zásah většího rozsahu
 - Paliativní terapie – léčba nevléčitelně nemocných se snahou o dosažení nejlepší kvality dožití

DISPENZARIZACE

- = dlouhodobé sledování nemocného na příslušném odborném pracovišti v případě závažného chronického onemocnění
- např. každé 3 měsíce kontrolní vyšetření

LITERATURA, ZDROJE:

- NEJEDLÁ, Marie. *Klinická propedeutika pro studenty zdravotnických oborů*. Praha: Grada Publishing, 2015. Sestra (Grada). ISBN 978-80-247-4402-5
- Klinická propedeutika

DĚKUJI ZA POZORNOST

